

Haavansahajumi

Aspbarknagare
Xyletinus tremulicola

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Uhanalainen (LSA 1066/2023)

Rauhoitettu (LSA 1066/2023)

EU:n lajikoodi: 1928

Luontodirektiivin laji (liite II)

BOR suojelutaso epäsuotuisa huono, tuntematon

Luonnehdinta

Haavansahajumi on puunkaivajiin (Anobiidae) kuuluva pieni, noin 4 mm pitkä, mustanruskea kovakuoriainen. Su-
vun Suomessa tavattavat kuusi lajia ovat ulkomuotonsa perusteella vaikeita erottaa toisistaan, mutta haavansahajumi on ainoa, joka elää haavan kuoressa. Yleensä kuoriaisen tunnistaa puun kuoreen syntyneistä lentorei'istä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Haavansahajumi elää vaurioituneissa tai kuolleissa haavan rungoissa paksussa kuoressa. Lajia tavataan yleensä pysty-
puissa, harvemmin kaatuneissa rungoissa. Se näyttää suosivan järeitä runkoja ja aurinkoisia paikkoja. Laji on löydetty Suomesta ensimmäisen kerran vasta 1990-luvulla. Nykyisin se tunnetaan yli kymmenestä paikasta. Uusia löytöjä on edelleen odotettavissa Keski-Suomesta, Pohjois-Savosta, Pohjois-Karjalasta, Kainuusta ja Etelä-Lapista. Haavansahajumi tunnetaan Suomen lisäksi ainoastaan Ruotsista.

Nykytila ja uhkatekijät

Haavansahajumi on luultavasti kärsinyt vanhojen riittävän paksukuoristen haapojen vähentymisestä. Muutama tunnettu esiintymispaikka on avohakkuualoilla, joilla laji ei säilyne kovin pitkään. Muut tunnetut esiintymät kuuluvat Natura 2000 -alueisiin.

Hoitosuositukset

Haavansahajumi on rauhoitettu ja erityisesti suojeltava luontodirektiivin laji. Järeiden haapojen jättäminen hakkuun yhteydessä sekä aukolle että aukon reunoille lisää haavansahajumin elinmahdollisuuksia. Vanhojen haapojen ympäristön avaaminen harvennuksen ja raivauksen yhteydessä on myös suositeltavaa. Myös haapajatkumosta ja haavan uudistumisesta tulee huolehtia. Hoitotarvetta on myös suojelualueilla.

Lähteet

Ilmonen, J., Rytteri, T. & Alanen, A. (toim.). 2001. Luontodirektiivin kasvit ja selkärangattomat eläimet – Suomen Natura 2000 -ehdotuksen luonnontieteellinen arviointi. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 510. 177 s.

Kuva: Pekka Malinen, Luomus, CC-BY-SA-4.0